

PRINCIPI I FINAL DE COALICION GALEGA

El trencament gallec

Coalicion Galega, el partit que va nàixer fa dos anys amb vocació de Convergència o PNB gallec, ha patit aquests dies una segona escissió, després d'un llarg i impresentable procés de discussions, agressions, girs, indecisions i unes altres varietats que, per aquesta vegada —només per aquesta vegada!— ha fet real el tòpic que diu que mai no és clar si els gallecs puguen l'escala o la baixen. Era clar que els gallecs de Coalicion Galega pretenien pujar, però el temps ha demostrat que la pinya que van triar com a logotip no era res més que això: un logotip. Hi hagué un dia en què la política espanyola els observava encuciosada. Fins i tot van somiar formar la Minoria Gallega al Congrés espanyol. Ara els seus onze parlamentaris autonòmics formaran en grups distints.

La llarga crisi de Coalicion Galega, marcada per dues tendències que els mitjans de comunicació d'aquest país han acordat a denominar, per allò de les simplificacions, «conservadors» i «progressistes», ha salvat la temporada d'estiu als periòdics.

Fa dos anys, el marc polític gallec era definit per l'hegemonia d'Alianza Popular, el lent ascens del PSOE i, a enorme distància, dos partits nacionalistes amb escassa implantació: el Bloque i Esquerda Galega. No obstant això, els passats èxits de la UCD i l'existència d'un ampli electorat que es suposa simpatitzant d'un galleguisme moderat animaven el sorgiment d'una força política de matis centrista i tèbiament nacionalista. La seua mirada al «model català» anava més enllà de la mera referència. Coalicion Galega acabaria per convertir-se en el soci gallec del partit de Jordi Pujol i Miquel Roca. No debades tots dos troben a Galícia un cert predicament.

Al galleguisme a la deriva —hereu de l'històric Partido Galeguista de la Segona República— i centrista de caràcter i també d'interessos es van sumar una colla de polítics provincials, amb partit inclòs. La pinya rebria el nom de Coalicion Galega, i naixia ja amb un fort predomini en les provín-

Alianza Popular respira tranquil·la i riu de gust aquests dies a Galícia. El partit que s'havia constituït com una autèntica frontissa entre conservadors i socialistes s'ha trencat. Coalicion Galega s'ha fet l'harakiri tota sola.

Xesús Feliu

Dalt, congrés d'unitat a Vigo. A la dreta, Roca amb González Mariñas.

cies de Lugo i Orense. Sobretot, aquesta darrera, el seu feu autèntic.

Era l'estiu de 1984. La ciutat de Vigo va ser l'escenari d'un apoteòsic Congrés Constituent. La nova frontissa de la política gallega es situava en la graella de la sortida, abans d'haver passat per les urnes, amb tres diputats estatals, dotze autonòmics, vint-i-dos provincials, cent quatre alcaldes —d'un total de 310 municipis en la comunitat autònoma—, mil cent regidors, la Diputació d'Orense i uns deu mil militants. Quasi tot aportat per les restes polítiques d'UCD.

Operació Galícia

El muntatge s'havia organitzat pposament sota l'eslògan «Operació Galícia». El cirurgià en cap, indiscutible i indiscutit, es deia **Eulogio Gómez Franqueira**. Estava clar que Coalicion Galega trobaria suport des de Catalunya. Miquel Roca va protagonitzar ja el mateix miting de clausura del Congrés constituent. Però no n'hi havia prou. Ningú no dubtava que Coalicion Galega era el partit de Franqueira, amo i senyor de la província d'Orense, a través d'una xarxa de petits interessos locals decantats en la Caixa Rural Provincial i en Coren, una pròspera indústria agroalimentària amb certs matisos cooperativistes que va facturar l'any passat prop dels 30.000 milions de pessetes. De les seues granges ixen diàriament dos milions d'ous. Una de les destinacions són les tropes nord-americanes situades a Europa. Cada any visita Orense un grup de tècnics EUA per assegurar-se de la qualitat dels ous, els pollastres i les hamburgueses que menguen els soldats.

La insurrecció de Franco va pillar Franqueira militant en el nacionalisme. Va escapar aleshores de la represió i, passats els anys, acabaria ocupant un escó en les corts del règim pel terç familiar. Per a uns, era l'arquetip modern de cacic autonòmic. Uns altres reclamen més franqueires que pu-

cionalistes costava més treball d'acceptar. Amb un bagatge i l'altre el partit ja estava en marxa. Faltava el líder de prestigi i autoritat supraprovincial, amb audiència a Madrid. Així, va eixir del barret màgic **Víctor Moro**, al càrrec del Banco de Espana. Gallec, galleguista, no adscrit a cape-

lles polítiques, amb experiència i prestigi polític.

Díaz Fuentes i Rodríguez Peña esdevenien el president i el secretari general del partit respectivament. **Víctor Moro** seria el candidat a la presidència de la Junta. L'elegit va tornar de Catalunya enmig d'una gran expectació. Dos mesos més tard, se'n tornava al seu lloc de treball. Pujat i defenestrat en qüestió de setmanes, Moro no va acceptar el paper de titella sense poders polítics, i va tornar, perplex, de la cort d'escadadors varis que bullia al si de la CG.

El jove **Pablo González Marinas**, ambició catedràtic de Dret Administratiu, «que es creu Kennedy», va ser,

cisius per al color del nou gabinet autonòmic. Aquest va ser el començament de la fi. Durant tres mesos, Galícia va tenir un gabinet provincial, a l'espera que les negociacions acabassen i Coalicion Galega decidís si «permetia» governar de nou a **Fernández Albor** o donava la campanada i pres-tava suport a un «govern de progrés», amb el suport de 22 diputats del PSOE, 11 de CG i 3 d'Esquerda Galega.

Així, van aflorar les tendències. Els «conservadors» (**Díaz Fuentes, Ubaldo Atanes** i els fidels a **Franqueira**) i els «progressistes» (**González Marinas, Rodríguez Peña, Tojo Reboledo** i gent procedent del Partido Galeguista). Coalicion Galega va fer passar un mal tràngol a González Albor, que va necessitar tres votacions per continuar al front de la Xunta. Els «conservadors», amb el control de l'aparell del partit, van forçar el permís perquè Coalicion Galega continuàs governant.

Arrecerats en les tesis que els òrgans del partit no representen el sentiment autèntic de les bases, els «progressistes» es van llançar a la lluita a camp obert. Al seu parer, els «conservadors» mantenien una actitud entre-guista i traïen l'esperit del congrés de Vigo. La baralla es va traslladar als periòdics i a les emissores. Tots van dir-la ben llarga. A penes no hi hagué debat ideològic. La lluita era estatutària. El fragor de la disputa va radicalitzar les posicions i el fracàs de les eleccions generals (un sol diputat) va accelerar la crisi.

Tot ha tingut un cert aire kafkià. Uns i altres estaven legitimats, uns i altres tenien la majoria. Uns i altres han reunit el consell polític per separat i han obtingut el més difícil encara: tots hi han tingut quòrum.

L'espectacle encara no ha acabat, però l'escissió ja s'ha consumat. Els «progres» se'n van. S'enduen trenta membres del consell polític i mil militants. Els seus cinc homes en el Parlament gallec passaran al grup mixt, perquè el reglament els impedeix formar-ne un de propi. Des d'allí —això diuen— promouran un nou partit nacionalista. González Marinas ha vist enfosquir el seu prometedor futur polític. ¿Qui prestarà suport al seu nou partit? Els diners de Franqueira s'han quedat amb els «conservadors», que, per fi, han alenat tranquils. El somni ha durat dues nits d'estiu. Coalicion Galega s'ha fet, tota sola, l'harakiri. □

XURYO S. LOBATO

guen fer competitiu, com ell ho ha fet, el sector primari gallec i la indústria que se'n deriva. Després va ser la plataforma de la UCD a Galícia. Sempre en l'ombra, sense càrrecs, sense més protagonisme que l'acta de diputat a les Corts.

També en Coalicion Galega es situaria a l'ombra. Vocal de l'executiva, a seques. Ni tan sols van aconseguir els aduladors que acceptàs una presidència d'honor. Franqueira, criticat però respectat per l'esquerra, era l'home més temut per les hosts de Fraga a Galícia. Amb Franqueira, el projecte era viable i, el futur, prometedor.

Primer conflicte

Abundaven en la CG els polítics professionals. Al costat de nous del-fins liberals i sincerament nacionalistes hi havia naufrags de la UCD, vells cacics, productes típics del país i trànsfuges del franquisme fidels fins a la darrera trombosi. L'etiqueta de centristes podia passar, però la de na-

finalment, el que va posar la cara en els cartells per a les eleccions autonòmiques de novembre del 85.

Però abans, en l'estiu del 85, es va produir la primera escissió. **Victor Núñez**, l'home de Franqueira en la presidència de la Diputació d'Orense va abandonar el partit, enduent-se els alcaldes de les poblacions més importants de la província a la xarxa de la Coalición Popular de **Manuel Fraga. Pio Cabanillas** va ser-ne el mitjancer. ¿Com es va atrevir Victorino? Diuen que **Eulogio Gómez Franqueira** va mussitar un «traïdor» en el llit, quan li van comunicar la notícia. Una setmana abans l'havia deixat fora de combat una trombosi, que el va deixar sense parla i mig paralizat.

El parpelleig de la llumeneta orensana va obrir el pot de les disputes, dissimulat per no foragitar l'electorat. Coalición Popular va quedar a dos escons de la majoria absoluta i el 12 per cent dels vots va ser-ne prou perquè Coalicion Galega se sentís triomfadora i els seus onze escons —sobre un total de setanta-un—, de-